

Pambano Linalosababisha Mapambano Yote

SABATO MCHANA

Soma kwa Ajili ya Somo la Juma Hili: *Yos. 5:13-15; Isa. 37:16; Ufu. 12:7-9; Kum. 32:17; Kut. 14:13, 14; Yos. 6:15-20.*

Fungu la Kukariri: “Haikuwapo siku nyingine mfano wa siku hiyo katika siku zilizotangulia mbele yake wala katika hizo zilizoandama baada yake, hata ikawa yeye Bwana kuisikia sauti ya binadamu; kwa kuwa Bwana alipiga vita kwa ajili ya Israeli” (*Yoshua 10:14*).

Tunaposoma kurasa za Yoshua, tunakutana na mapambano makali ya kijeshi yaliyofanywa kutokana na agizo la Mungu, kwa jina la Mungu, na kwa msaada wa Mungu. Wazo kwamba Mungu alikuwa akiwezesha harakati hizi za ushindi wa Kanaani linatawala kitabu cha Yoshua na linadhihirishwa katika madai thabiti ya mwelezeaji (*Yos. 10:10, 11*) kwa maneno ya Mungu mwenyewe (*Yos. 6:2, Yos. 8:1*), kwenye hotuba za Yoshua (*Yos. 4:23, 24; Yos. 8:7*), Rahabu (*Yos. 2:10*), wapelelezi (*Yos. 2:24*) na watu wenyewe (*Yos. 24:18*). Mungu anadai kuwa mwanzilishi wa mapambano haya makali.

Ukweli huu unaibua maswali yasiyoepukika. Tunawezaje kuelewa kwamba watu walio wateule wa Mungu walifanya mambo ya namna hii nyakati za Agano la Kale? Inawezekanaje kupatanisha taswira ya Mungu “mwenye kupenda vita” na tabia Yake ya upendo (*kwa mfano, Kut. 34:6; Zab. 86:15; Zab. 103:8; Zab. 108:4*) bila kupunguza kuaminika, mamlaka na tabia ya historia ya Agano la Kale?

Juma hili na linalokuja, tutachunguza maswali magumu ya vita vilivyoamriwa na Mungu kwenye kitabu cha Yoshua na penginepo.

**Jifunze somo la juma hili ukijiandaa kwa ajili ya Sabato, Oktoba 25.*

Amiri wa Jeshi la Bwana

Soma Yoshua 5:13–15. Aya hii ya Maandiko inasema nini juu ya mazingira usuli ya ushindi wa Kanaani?

Ndipo tu Israeli amevuka Yordani na kuweka mguu wake kwenye eneo la adui. Ngome ya Yeriko imesimama mbele yao, malango yake yakiwa yamefungwa madhubuti (Yos. 6:1). Wakati huu, hawa watu wa Mungu hawakujua mbinu yoyote ya kuendesha mkakati wa kivita. Kinachosikitisha zaidi, Israeli wanazo tu kombeo, mikuki na mishale kwa ajili ya kukabiliana na jiji lenye ngome iwezayo kuwahifadhi waliomo katika hali ya kuzingirwa kwa muda mrefu.

Maswali ya Yoshua kuhusu utambulisho wa mgeni aliyekutana naye, yanakutana na jibu lenye fumbo: “La.” Jibu la yule mgeni linadhihirisha kwamba Hakuwa tayari kujishusha hadi kwenye vigezo vilivyofasiliwa na Yoshua. Kwa maneno mengine, swali kuu si kama Yeye (mgeni) yuko upande wa Yoshua; badala yake, je, Yoshua yuko upande Wake?

Linganisha Yoshua 5:14, 15 na 2 Fal. 6:8-17, Nehemia 9:6 na Isaya 37:16. Unajifunza nini kuhusu utambulisho wa amiri wa jeshi la Bwana?

Wakati kauli hii “amiri wa jeshi la BWANA” ni ya pekee katika Biblia ya Kiebrania, muunganiko wa maneno “amiri” na “jeshi” daima unahusiana na kiongozi wa kijeshi. Neno “jeshi” kwenye Maandiko laweza kuhusu vikosi vya kijeshi, malaika, au viumbe wa mbinguni.

Kristo aliyekuwa hajauvaa ubinadamu alimtokea Yoshua si kama mshirika tu, wala kama Kamanda halisi wa jeshi la Israeli, bali kama Kamanda wa jeshi la malaika lisiloonekana ambalo pia ni halisi linalohusika kwenye pambano kubwa zaidi kuliko lile la Yoshua na Wakanaani. Jibu la Yoshua linaonesha wazi uelewa wake wa utambulisho wa huyu Kamanda. Yeye yuko sawa na Mungu, na Yoshua anaanguka kifudifudi mbele Yake ikiwa ni ishara ya heshima kubwa na ibada (Yos. 5:14; Mwa. 17:3; 2 Sam. 9:6; 2 Nya. 20:18). Yoshua alikuwa tayari kupokea mkakati wa kivita kwa ajili ya pambano la kijeshi lililo sehemu halisi ya pambano kuu zaidi ambalo Mungu Mwenyewe anahusika.

Tunapaswa kupata faraja ya namna gani, kwa kujua kwamba “Amiri wa jeshi la BWANA” yuko kazini katika kutetea watu Wake?

Vita Mbinguni

Yoshua alielewa kwamba pambano alilokuwa nalo lilikuwa ni sehemu tu ya pambano kubwa zaidi. Tunajua nini kuhusu pambano ambalo Mungu Mwenyewe alihusika? *Soma Ufu. 12:7-9; Isa. 14:12-14; Eze. 28:11-19; na Dan. 10:12-14.*

Mungu aliujaza ulimwengu kwa viumbe wanaowajibika aliowapatia uhuru wa nia, sharti muhimu linalowawezesha kupenda. Wanaweza kuchagua kutenda kulingana au kinyume na mapenzi ya Mungu. Mmoja kati ya malaika wenye uwezo sana, Lusifa, aliasi dhidi ya Mungu, kisha kuchukua malaika wengi kuwa pamoja naye.

Isaya na Ezekieli wanazungumzia pambano hilo, ingawa baadhi ya watoa maoni wanajaribu kuzuia maana ya Isaya 14 na Ezekieli 28 katika muktadha wa mfalme wa Babeli na mtawala wa Tiro tu. Hata hivyo, kuna ishara zilizo wazi kabisa kwenye maandiko ya kibiblia zinazoonesha ukweli upitao mazingira ya kibinadamu. Mfalme wa Babeli anawasilishwa kama aliyewahi kuwa mbinguni kwenye kiti cha enzi cha Mungu (*Isa. 14:12, 13*), mfalme wa Tiro anatajwa kuishi katika Edeni kama kerubi alindaye kwenye mlima mtakatifu wa Mungu (*Eze. 28: 12 - 15*). Hakuna hata moja kati ya taarifa hizi iliyo ya kweli kuhusu wafalme wa Babeli na wa Tiro.

Isaya anawasilisha "fumbo" (*Kiebrania, mashal*) linalowasilisha maana iliyo zaidi ya muktadha wa karibu wa kihistoria. Katika suala hili, mfalme wa Babeli anakuwa kielelezo cha uasi, hali ya ridhaa binafsi na kiburi. Kwa namna hiyo hiyo, Ezekieli anaonesha tofauti kati ya mkuu wa Tiro (*Eze. 28:2*) na mfalme wa Tiro (*Eze. 28:11, 12*), ambapo mkuu, akiwa mtendaji katika mazingira ya kidunia, anakuwa ni ishara ya mfalme anayetenda katika mazingira ya kimbingu.

Kulingana na Danieli 10:12-14, hawa walioasi mbinguni wanazuia utimilizwaji wa makusudi ya Mungu duniani. Ni kwa kuzingatia uhusiano huu kati ya mbingu na dunia ndipo tunaweza kuelewa vita za Israeli zilizoidhinishwa na mbingu. Inatupasa tuzitambue kama udhihirisho wa kidunia wa pambano kuu kati ya Mungu na Shetani, na kati ya wema na uovu – zote hatimaye zikiwa na kusudio la kurejesha haki na upendo wa Mungu kwenye dunia iliyoanguka dhambini.

Ni njia zipi tunaweza kuona, katika ulimwengu unaotuzunguka na maishani mwetu binafsi, uhalisia wa pambano hili la ulimwengu kati ya wema na uovu?

Bwana ni Mpiganaji

Soma Kutoka 2:23–25; Kutoka 12:12, 13; na Kutoka 15:3–11.
Inamaanisha nini kwamba Mungu ni mpiganaji?

Wakati kukaa kwao kwa muda mrefu kule Misri, Waisraeli walikuwa wamemsahau Mungu kwa kweli wa wahenga wao. Kama matukio mengi ya safari zao jangwani yalivyodhihirisha, ujuzi wao wa Mungu wa Ibrahimu, Isaka na Yakobo ulikuwa umefifia, na walikuwa na mchanganyiko wa dalili za kipagani kwenye desturi zao za kidini (*linganisha na Kut. 32:1–4*). Chini ya ukandamizwaji wa Wamisri, walimlilia Bwana (*Kut. 2:23–25*) na katika wakati sahihi, Bwana aliingilia kwa niaba yao.

Hata hivyo, pambano linaloelezewa kwenye sura za kwanza 12 za Kutoka lilikuwa kubwa zaidi kuliko pambano la kimamlaka kati ya Musa na Farao. Kulingana na dhana ya kivita ya Mashariki ya Karibu ya kale, mapambano kati ya watu hatimaye yalifikiriwa kuwa mapambano ya mungu au miungu. Kutoka 12:12 inasema kwamba Bwana alitoa adhabu ya hukumu, si kwa Farao tu, bali pia kwa miungu ya Misri, wale pepo wenye nguvu (*Law. 17:7; Kum. 32:17*) waliokuwa nyuma ya mamlaka kandamizi na mfumo dhalimu wa kijamii wa Misri.

Hatimaye, Mungu yupo vitani dhidi ya dhambi naye hatavumilia ugomvi milele (*Zab. 24:8; Ufu. 19:11; Ufu. 20:1–4, 14*). Malaika wote walioanguka, pamoja na wanadamu ambao kwa uwazi kabisa na kutokubadilika wanajihusisha na dhambi, wataangamizwa. Kwa kuzingatia hili, mapambano dhidi ya wakazi wa nchi yamekuwa yakitazamwa kama hatua ya awali ya vita hii, ambayo ilikuwa inakwenda kufikia kilele chake kwenye msalaba, na ukamilisho wake kwenye hukumu ya mwisho, wakati haki na tabia ya Mungu ya upendo vitakapokuwa vimethibitishwa.

Dhana ya uangamivu kabisa wa Wakanaani sharti ieleweke katika msingi wa mtazamo mpana wa kibiblia, ambapo Mungu anahusishwa kwenye pambano la ulimwengu na wawakilishi wa uovu ulimwenguni. Hatimaye, kinachowekwa hatarini hapa ni sifa na tabia ya Mungu (*Rum. 3:4; Ufu. 15:3*).

Kwa sababu dhambi imeingia katika kuwepo kwa wanadamu, hakuna awezaye kusimama katika eneo lisilo na upande wowote. Ni lazima mtu awe ama upande wa Mungu au upande wa uovu. Kwa hiyo, kwa kuzingatia mazingira haya, kufutuliwa mbali kwa Wakanaani yapasa kutazamwe kama onesho la awali la hukumu ya mwisho.

Uhalisia wa pambano kuu unaruhusu kuwa upande mmoja tu kati ya pande mbili. Unajuaje kwamba uko upande gani?

Bwana Atawapigania Ninyi

Kulingana na Kutoka 14:13, 14, 25, mpango wa Mungu wa awali na mkamilifu ulikuwa ni upi kuhusu kuhusishwa kwa Waisraeli katika mambo ya vita?

Katika wakati ule wa zahama, wakati watu wa Israeli walipolazimishwa kuingia katika njia isiyo na pa kutokea, "Musa akawaambia watu, 'Msio gope, simameni tu, mkauone wokovu wa Bwana atakaowafanyia leo; kwa maana hao Wamisri mliowaona leo hamtawafanyia tena milele. Bwana atawapigania ninyi, nanyi mtanyamaza kimya'" (Kut. 14:13, 14). Kulingana na kisa hiki cha kibiblia, hata Wamisri wenyewe walielewa uhalisia huo: "Na tukimbie mbele ya Israeli; kwa kuwa Bwana anawapigania, kinyume cha Wamisri" (Kut. 14:25).

Kuingilia kati kwa Mungu kwa ajili ya Waisraeli wasiojiweza, wasio na mafunzo katika mbinu za kijeshi, kinakuwa ni kiolezo. Kutoka inawasilisha mfano, kielelezo cha uingiliaji wa Mungu kwa niaba ya Israeli. Hapa, si kwamba tu vita inapiganwa na Yahweh, bali pia Israeli wanatakiwa wasipigane (Kut. 14:14). Mungu ndiye mpiganaji; uwezo wa kuanzisha upo Kwake. Yeye anaunda mkakati, kisha anaelezea njia, na kuendesha shambulio. Kama Yahweh asipopigana kwa ajili ya Israeli, hawana uwezekano wa kufanikiwa.

Ellen G. White anafafanua hili kama dhihirisho la ukweli kwamba Mungu "hakukusudia kwamba waitwae nchi ya ahadi kivita, bali kwa njia ya kujisalimisha na utii usio na masharti kwa maagizo Yake." – Ellen G. White, *The Signs of the Times*, Septemba 2, 1880. Kama ilivyokuwa katika ukombozi wao kutoka Misri, Mungu angepigana vita vyao kwa ajili yao. Kile tu walichopaswa kufanya ni kutulia na kushuhudia uingiliaji Wake mkuu.

Historia inaonesha kwamba wakati wowote Israeli ilipomtumaini Mungu kiasi cha kutosha, hawakuhitaji kupigana (taz. 2 Fal. 19; 2 Nya. 32; Isa. 37).

Katika mpango bora kabisa wa Mungu, kamwe Israeli hawakuhitaji kujipigania. Yalikuwa ni matokeo ya kutokuamini kwao, kulikooneshwa baada ya Kutoka, yaliyosababisha Mungu awaruhusu kuwa na sehemu katika vita vilivyopiganwa dhidi ya Wakanaani. Kwa namna ile ile ambayo hawakuhitaji kuinua upanga hata mmoja dhidi ya Wamisri wakati wa uzoefu wa Kutoka; isingekuwa muhimu kwao kupigana katika kuitwaa Kanaani (Kum. 7:17–19).

"Kama wana wa Israeli wasingenung'unika dhidi ya Bwana, asingewaruhusu maadui zao wapigane vita dhidi yao." – Ellen G. White, *The Story of Redemption*, uk. 134. Ni kwa jinsi gani manung'uniko yanaweza kuathiri maisha yetu leo?

Uchaguzi Bora wa Pili

Soma Kutoka 17:7-13 na Yoshua 6:15-20. Ni mambo gani unayoyaona kuwa yanafanana katika visa hivi viwili vya vita? Je, vinatofautianaje?

Mara ya kwanza ambapo Israeli ilipigana baada ya Kutoka, imerekodiwa kwenye Kutoka 17, ambapo Waisraeli walijitetea dhidi ya Waamaleki. Israeli walikuwa wameshuhudia mkono wa Mungu wenye nguvu katika kuwaadhibu Wamisri na kuwaongoza Waisraeli kwenda kwenye uhuru. Tumeona kuwa mpango wa awali wa Mungu kwa ajili ya Israeli haukuhusisha kupigana dhidi ya watu wengine (*Kut. 23:28, Kut. 33:2*). Lakini muda mfupi tu baada ya ukombozi pale Misri, Waisraeli walianza kunung'unika njiani (*Kut. 17:3*), hata walihoji kuwepo kwa Mungu kati yao. Ni wakati huu ambapo Waamaleki walikuja kupigana dhidi ya Waisraeli. Hili halikutokea kwa bahati. Mungu aliwaruhusu Waamaleki kuwashambulia Israeli ili wapate kujifunza kumtumainia Yeye tena.

Bila kushusha viwango vya kanuni Zake, Mungu hushuka katika kiwango ambacho watu Wake wapo, akidumu kuwaita warudi kwenye mpango katika mpango ulio bora kabisa: imani kamili na isiyo na masharti katika uweza wa Mungu. Kwa kweli, sheria ya vita (*Kumbukumbu la Torati 20*) ilitolewa tu baada ya miaka 40 ya uzoefu wa jangwani, ambao pia ulitokana na kutokuamini kwa Israeli. Mazingira mapya yalhitaji mikakati mipya, na ni hapo tu ndipo Mungu alipoagiza Israeli kuwaangamiza kabisa Wakanaani (*Kum. 20:16-18*).

Kando ya ukweli kwamba vita vilikuwa sasa jambo muhimu kwa Israeli, pia viligeuka kuwa mtihani wa uaminifu wao kwa Yahweh. Mungu hakuwakatia tamaa bali aliwaruhusu kushuhudia nguvu Zake kwa kupitia kumtegemea kabisa.

Ushiriki wa Waisraeli katika kuitwaa nchi unaoneshwa wazi kwenye hitimisho lililofanywa na Yoshua mwishoni mwa kitabu chake. Hapa, Wakanaani wanatajwa kupigana dhidi ya Waisraeli (*Yos. 24:11*). Ingawa kuanguka kwa kuta za Yeriko kulikuwa ni matokeo ya muujiza uliofanywa na Mungu, watu wa Israeli walikuwa wahusishwe kwa vitendo katika pambano na kukabiliana na upinzani mgumu wa wakazi wa mji ule.

Ushiriki wa Israeli katika mapambano yenye silaha ukawa njia ya kukuza imani isiyo na masharti katika msaada wa Yahweh. Hata hivyo, Wasraeli walikumbushwa kila wakati (*Yoshua 7:12, 13; Yoshua 10:8*) kwamba matokeo ya kila vita yalikuwa mikononi mwa Bwana, na njia pekee wangeweza kuathiri matokeo ya ugomvi wa kivita ilikuwa kupitia mtazamo wao wa imani, au kutokuamini, kuhusu ahadi za Bwana. Chaguo lilikuwa lao wenyewe.

Jifunze Zaidi

Soma Ellen G. White, "Anguko la Yeriko" Sura ya 45, kwenye *Wazee na Manabii, sehemu ya 2*.

Wakati uasi dhidi ya mamlaka ya Mungu ulipoibuka ulimwenguni, ama ilikuwa Mungu akome kuwa jinsi alivyo kimsingi, asiyebadilika, wa milele, na kukabidhi uongozi wa ulimwengu wote kwa mmoja wa viumbe Wake walioasi, au adumu kuwa mtakatifu, mwenye haki, mwenye upendo, na Baba mwenye rehema wa vyote vilivyopo. Biblia inawasilisha picha ya pili na, katika suala hili, mgongano kati ya nguvu za uovu na uwezo Wake Mungu haukwepeki.

Wakati mamlaka za kisiasa au kijamii zilizohusianishwa na nguvu za machafuko na uasi za ulimwengu zilipodhihirisha mwelekeo ule ule wa ukaidi dhidi ya Yahweh, Yeye, kama Bwana Mwenye enzi aliingilia kati. Wazo linalorudiwa sana la Yahweh kama mpiganaji linakuwa onesho linalotangulia la ule ushindi wa mwisho, ambao hatimaye utakomesha pambano linaloendelea la ulimwengu kati ya wema na uovu (*Ufu. 20:8-10*). Aidha, vita za Israeli zilizoungwa mkono na Mungu haziakisi tu kwa mtupo wa jicho pambano kuu la ulimwengu kama katika kioo, bali pia sehemu ya pambano hilo hilo, likitangulia hukumu ya wakati wa mwisho katika mazingira ya historia ya sasa.

"Mungu alikuwa amekusudia iwe fadhila kwao na wajibu wao kuingia kwenye nchi hiyo katika muda aliopanga Yeye, lakini kupitia upuuziaji wao wa makusudi, fursa hiyo iliondolewa.... Haikuwa kusudi Lake kwamba wajitwalie nchi hiyo kwa vita, bali kwa utii kamili wa amri Zake." – Ellen G. White, *Wazee na Manabii, Sehemu ya 2*, uk. 26.

Maswali ya Kujadili:

① Mazingira ya pambano kuu la ulimwengu yanakusaidiaje kuelewa kwa ubora zaidi pale Bwana anapowaamuru Israeli kwenda vitani?

② Kwenye kikosi, jadili jibu lako la swali la Jumatatu kuhusu uhalisia wa pambano kuu na jinsi linavyochukua nafasi kwenye ulimwengu unaotuzunguka. Tuna jukumu gani katika pambano hili, na tunajitahidi kwa namna gani kulikamilisha?

③ Tunaweza kuitumiaje kanuni ya kunyamaza kimya na kumsubiri Bwana kutupigania kwenye maisha yetu ya kiroho?

④ Mara nyingi, kwenye mijadala yetu na namna zetu za kutoelewana mara chache kanisani, huwa tunataka kuona ni nani aliye upande wetu. Tubadilisheje mtazamo wetu tukizingatia Yoshua 5:13-15?